

Nr 10

Utlåtande i anledning av väckta motioner om deltid- och korttidsanställdas samt lågavlönades ställning inom den allmänna försäkringen.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr I:111 av herr *Fälldin m. fl.* samt nr II:149 av herrar *Jonasson* och *Johansson* i Växjö.

Motionerna

I motionerna påtalas den bristande överensstämelsen i vissa fall mellan avgifter och förmåner inom tilläggpensioneringen. Motionärerna menar att korttids- och deltidanställda samt lågavlönade är missgynnade. I vissa fall kan avgiftsbelopp erläggas för dessa grupper utan att motsvarande pensionsrätt tillföres dem. Motionärerna framhåller särskilt de nuvarande reglerna om basbeloppsavdrag, som medför att en arbetsgivare kan få erlägga avgift för lön till korttidsanställd trots att lönen ej överstiger gällande basbelopp och sålunda, om den anställde ej har annan pensionsgrundande inkomst, ej resulterar i pensionspoäng.

Även på annat sätt är enligt motionärerna pensionssystemet ogynnsamt för de berörda grupperna med låga inkomster. Motionärerna pekar i detta hänseende på regeln att pensionsgrundande år utöver trettio ej medräknas vid fastställande av tilläggpensionens storlek. De kritiserar också i sammanhanget den s. k. 15-årsregeln, som innebär att pensionen beräknas på grundval av de 15 år då pensionsgrundande inkomsten varit störst.

Beträffande motionernas innehåll i övrigt hänvisas till motionen II:149.

I motionerna *yrkas*, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning samt förslag rörande en sådan reformering av berörda regler i ATP-systemet att den nuvarande disproportionen mellan avgift och förmån för deltid- och korttidsanställda samt lågavlönade avlägsnas i enlighet med vad i motionen anförts».

Gällande bestämmelser

Pensionsgrundande inkomst inom tilläggpensioneringen för ett år utgöres i princip av summan av den försäkrades inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete för året, i den mån summan överstiger

¹ *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 2 avd. Nr 10*

det för året gällande basbeloppet, d. v. s. ett belopp som motsvarar 4 000 kronor i 1957 års penningvärde men icke överstiger 7,5 gånger basbeloppet. Basbeloppet avräknas i första hand mot inkomsten av anställning. På den pensionsgrundande inkomsten beräknas *pensionspoäng*, som i sin tur ligger till grund för bestämmandet av de förmåner som skall utgå från försäkringen. För varje år, för vilket pensionsgrundande inkomst fastställts för försäkrad, skall pensionspoäng tillgodoräknas honom. Pensionspoäng beräknas på så sätt att den pensionsgrundande inkomsten delas med det vid årets ingång gällande basbeloppet. Full ålderspension kan enligt huvudregeln utgå endast om pensionspoäng för 30 år tillgodoräknats den försäkrade. I fråga om försäkrad som är född år 1923 eller tidigare gäller övergångsbestämmelser, som innebär att ett mindre antal år än 30 krävs för full pension. Pensionen uträknas med utgångspunkt från medelpoängen under ett antal år, enligt huvudregeln medelpoängen under de 15 år då poängen varit högst. Ålderspension förutsätter att pensionspoäng tillgodoräknats för minst tre år.

Avgift till pensioneringen erläggs i fråga om inkomst av anställning av arbetsgivaren och i fråga om inkomst av annat arbete av den försäkrade själv. Avgifterna beräknas i princip på den del av inkomsten som överstiger basbeloppet. I fråga om arbetsgivaravgifter tillämpas detta i huvudsak så, att arbetsgivaravgiften beräknas på den sammanlagda lönesumman, minskad med produkten av basbeloppet och antalet anställda. Därvid räknas den som varit anställd på heltid under hela året såsom en anställd, den som varit anställd på heltid under en månad såsom en tolftedels anställd, den som varit anställd på halvtid under hela året såsom en halv anställd o. s. v. Lönebelopp för en anställd överstigande 7,5 gånger basbeloppet inräknas ej heller i den summa på vilken pensionsavgiften beräknas. — I fråga om avgifter, som skall erläggas på grund av inkomst av annat förvärvsarbete, sker beräkningen på den pensionsgrundande inkomsten, i vad denna härrör från annat förvärvsarbete.

De ovan angivna reglerna kan i vissa fall leda till att pensionsavgift erlägges av arbetsgivare utan att motsvarande pensionspoäng tillgodoföres den anställde. Såsom exempel härpå må anföras följande två fall. (I båda fallen har förutsatts att basbeloppet är 4 000 kronor.)

I. En person har såsom enda arbetsinkomst lön från en anställning som varar ett halvt år. Lönen utgör för hela anställningstiden 4 000 kronor. Arbetsgivaren erlägger arbetsgivaravgift på lönebeloppet minskat med halva basbeloppet, alltså å $(4\,000 - 2\,000 =) 2\,000$ kronor, men någon pensionsgrundande inkomst beräknas likväl inte, eftersom arbetsinkomsten inte överstiger basbeloppet.

II. En person har såsom arbetsinkomst dels 4 000 kronor på grund av verksamhet i egen rörelse, dels 4 000 kronor på grund av tre månaders anställning. För den sistnämnda inkomsten erlägger arbetsgivaren arbetsgivaravgift, som beräknas på lönen minskad med en fjärdedel av basbeloppet,

alltså på $(4\ 000 - \frac{1}{4} \times 4\ 000) = 3\ 000$ kronor. Den försäkrade är skyldig att själv erlägga avgift till pensioneringen på inkomsten av rörelse. Eftersom avdraget för basbeloppet i första hand skall göras på inkomsten av anställning, som i förevarande fall är lika stor som basbeloppet, beräknas avgiften på hela inkomsten av annat förvärvsarbete. Resultatet i detta fall kan sägas vara, att pensionsavgift beräknas även på delar av inkomsten, som ligger inom basbeloppet, eller att de pensionsavgifter arbetsgivaren erlägger för den försäkrade inte får någon motsvarighet i pensionspoäng för den försäkrade.

Tidigare behandling m. m.

Förhållandet mellan avgift och förmån inom ATP

Tilläggpensioneringen är uppbyggd efter fördelningsprincipen. Meningen är därför inte direkt, att en arbetsgivaravgift för en viss försäkrad skall avse just denne försäkrades pensionsförmåner. Härom uttalades i *propositionen nr 100 till 1959 års riksdag* under specialmotiveringen till 33 § i lagen om försäkring för allmän tilläggpension följande.

Enligt principförslaget i propositionen 1958 A:55 skall finansieringen av de anställdas tilläggpensionering ske med *kollektiva arbetsgivaravgifter* av samma slag som arbetsgivarnas bidrag till sjuk- och moderskapsförsäkringarna, d. v. s. med en viss procent på en av arbetsgivaren utgiven lönesumma. En arbetsgivares avgift skall sålunda bidra till finansieringen av tilläggpensioneringen för alla anställda, som enligt lagen omfattas av tilläggpensioneringen, och alltså inte för just den, på vars lön avgift beräknas, eller för just dem som är anställda hos arbetsgivaren. Lagen är uppbyggd i överensstämmelse härmed, och i denna paragrafs första stycke föreskrives, att *arbetsgivare för varje år skall erlägga avgift för vad han under året utgivit såsom lön till hos honom anställda arbetstagare*.

Särskilda svårigheter ansågs i propositionen uppkomma i fall då de försäkrade är endast deltidsanställda eller korttidsanställda. Härom anföres i propositionen bland annat.

För att nå det praktiska syftet, att arbetsgivaravgift skall beräknas endast på den del av lönesumman, som kan antagas bli pensionsgrundande för de anställda, torde det sålunda bli nödvändigt att räkna med någon form av basbeloppsavdrag. Att verkställa avdrag motsvarande hela basbeloppet för var och en hos en arbetsgivare under kalenderåret anställd skulle emellertid vara uppenbart orimligt. En arbetsgivare med många korttidsanställda skulle då trots en hög sammanlagd lönesumma kunna helt slippa från avgift.

De konsekvenser, som avräkningsregeln i fråga om basbeloppet kan få för dem som har såväl löneinkomst som annan inkomst, har varit kända vid beslutet om den allmänna tilläggpensioneringen. Detta framgår av ett uttalande i ovan nämnda proposition av *föredragande departementschefen*, vari han framhåller, att det synes böra övervägas att efter vidare utredning

jämka avräkningsregeln med tanke på sådana skogskörare, som vid sidan om företagarinkomst regelbundet har säsongbetonade löneinkomster av mindre omfattning.

I *motioner till 1960 års riksdag* hemställdes om skyndsamt utredning i syfte att uppnå sådan ändring av förevarande bestämmelser om korttidsanställning att antingen arbetsgivaravgift inte skulle erläggas för vederlag, som inte blir pensionsgrundande inkomst, eller inkomsten skulle bli pensionsgrundande i den mån arbetsgivaravgift erlagts för densamma.

I sitt av *riksdagen* godkända *utlåtande nr 6 år 1960* hemställde *andra lagutskottet*, att enär erfarenhet ännu icke vunnits av reglernas verkningar motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Frågan om sambandet mellan avgifter och förmåner såvitt avser korttidsanställda arbetstagare var föremål för bedömning även under *1961 års riksdag*. I sitt av *riksdagen* godkända *utlåtande nr 56 år 1961* anförde *andra lagutskottet*.

ATP-lagen bygger på ett fördelningssystem. Arbetsgivaravgifterna debiteras och inbetalas kollektivt av arbetsgivaren för hos honom anställda. Registrering av inbetalda avgifter sker icke individuellt för varje försäkrad. Det är därför icke möjligt att åstadkomma absolut överensstämmelse mellan inbetald avgift och tillgodoförd pensionspoäng.

Det problem, som aktualiserats i förevarande motioner, sammanhänger med dessa principer för beräkning av arbetsgivaravgifterna. Frågan har samband med finansieringssystemet i stort inom socialförsäkringen. Detta är för närvarande föremål för överväganden inom socialdepartementet. Enligt vad som uppgivits har man därvid uppmärksamheten riktad på det i motionerna aktualiserade problemet. Utskottet finner det därför icke påkallat för riksdagen att taga något initiativ i frågan.

Även *1962 och 1963 års riksdagar* hade att taga ställning till motionsyrkanden av samma innebörd. Motionerna avslogs med den motiveringen att sedan frågan sist var föremål för behandling ingenting inträffat som kunde föranleda till ändrat ställningstagande.

År 1964 avlämnade *allmänna skatteberedningen* sitt betänkande *Nytt skattesystem (SOU 1964:25)*. I betänkandet behandlades frågan om socialförsäkringarnas finansiering. Beredningen anförde bl. a.

När det gäller att förverkliga förslagets grundtanke om ett ökat inslag av arbetsgivaravgifter på grundval av och med anknytning till tilläggs pensioneringens finansieringssystem är skilda praktiska lösningar möjliga.

En möjlighet är att slopa det nuvarande basbeloppsavdraget som avgiftsfri inkomst och jämväl å dessa inkomster utta avgift efter samma procent-sats som fastställes att gälla för arbetsgivaravgifterna inom tilläggs pensioneringen. De avgiftsintäkter, som inflyter och belöper på inkomster upp till gränsen för basbeloppet, kan avskiljas från övriga inbetalda avgifter. Inflytande avgifter, som hänför sig till inkomster som är pensionsgrundande inom tilläggs pensioneringen, skall givetvis avse tilläggs pensioneringens finansiering och tillföras allmänna pensionsfonden. Återstoden av ifrågavarande avgifts intäkter skall tillföras de angivna av beredningens förslag

omfattade socialförsäkringsgrenarna — folkpensioneringen (frånsett kommunala bostadsbidrag), sjukvårdsförsäkringen och hemmafruförsäkringen. Då emellertid ett avgiftsuttag, som på angivet sätt begränsades till att avse endast inkomster upp till basbeloppsgränsen, från avkastningssynpunkt ej skulle erbjuda en tillfredsställande lösning av finansieringsproblemen, fick man utgå från, att ett på detta sätt konstruerat avgiftsuttag måste ytterligare utbyggas. Därvid kunde övervägas att bibehålla en viss egenavgift till socialförsäkringens grundförmåner, måhända konstruerad på i princip likartat sätt som folkpensionsavgiften. En annan möjlighet är att komplettera avgiftsuttaget å inkomster upp till gränsen för basbeloppet med ytterligare ett avgiftsuttag av viss procentuell storlek, som kunde fastställas att motsvara viss procent å hela lönesumman upp till tilläggs-pensioneringens övre gränobelopp. Ännu ett alternativ är att konstruera avgiftsuttaget så, att en avgift av viss procentuell storlek uttas å samma underlag, som ifrågakommer inom tilläggs-pensioneringen. Med en konstruktion av sist antydd innebörd skulle alltså basbeloppsavdraget bibehållas.

Det är företrädesvis dessa nu skisserade förslag till lösningar, som närmare övervägts av beredningen.

En avgift beräknad å inkomst inom basbeloppet på förut antytt sätt skulle medföra, att de anställdas grundförmåner från socialförsäkringen till en del finansierades genom avgifter av i princip samma slag som avgifterna till tilläggs-pensioneringen. Systemet skulle innebära en följsamhet till kostnadsutvecklingen såtillvida, att avkastningen automatiskt ökade i takt med stegringen i avgiftsuttaget inom tilläggs-pensioneringen. I denna mening skulle den ifrågasatta ordningen kunna sägas besitta en dynamisk effekt och en inbyggd automatik, som måste bedömas som en fördel mot bakgrunden av den förestående snabba kostnadsökningen på området.

Ett avgiftsuttag å basbeloppsinkomsterna skulle innebära ett mera enhetligt system för kostnadsansvaret samt en i princip rättvisande anknytning mellan folkpensioneringens och tilläggs-pensioneringens finansiering. Denna skulle kunna sägas återspegla den materiella uppbyggnaden av de båda pensionsformerna.

En avgift även å inkomst inom ramen för basbeloppet skulle få till följd, att frågan om en viss inkomst härrörde av anställning eller av annat förvärvsarbete betydde mindre för den samlade avgift — i form av arbetsgivaravgift eller egenavgift — som följde med inkomsten. Den i vissa fall mindre goda överensstämmelsen mellan förmåner och avgifter inom tilläggs-pensioneringen, som det nuvarande systemet inrymmer, skulle genom reformen tillrättaläggas såtillvida som allmänna pensionsfonden ej skulle komma att tillföras avgiftsintäkter för inkomster, som ej tillika medförde pensionsrätt inom tilläggs-pensioneringen.

Den ifrågasatta ordningen skulle alltså innebära, att endast sådana inkomster, som gav pensionsrätt inom tilläggs-pensioneringen, medförde avgift till densamma. Resultatet härav skulle bli att avgifterna till allmänna pensionsfonden i vissa fall blev något lägre eller — undantagsvis — något större än vid tillämpning av nu gällande regler. Hur dessa effekter beloppsmässigt skulle påverka allmänna pensionsfonden lär ej kunna kvantitativt bestämmas.

Beredningen föreslog vidare att för inkomst av annat förvärvsarbete skulle

erläggas egenavgift för grundförmånerna av motsvarande storlek som uttaget av arbetsgivaravgift.

Beträffande uppdelning av de influtna medlen på tilläggs pensioneringen och grundförmånerna föreslog beredningen att fördelning skulle ske på grundval av summan av för ett år fastställda pensionsgrundande inkomster.

I *motioner* vid 1964 och 1965 års riksdagar kritiserades ånyo det förhållandet att en del arbetstagare med deltids- och korttidsanställning inte får såsom pensionsgrundande tillgodoräkna sig den inkomst som arbetsgivaren erlagt avgift för. Motionen avslogs med hänvisning till att frågan var under övervägande (L²U 1964:67, 1965:10).

I *prop. 1965:14* anförde föredragande departementschefen.

Allmänna skatteberedningens utredningsuppdrag är emellertid icke uttömt med det nu framlagda betänkandet. Bl. a. frågan om utformningen av företagsbeskattningen i egentlig mening kvarstår och behandlas för närvarande av skatteberedningen.

Enligt min mening bör de delar av förslaget till nytt skattesystem som avser socialförsäkringens finansiering genom ökat inslag av arbetsgivaravgifter och den indirekta beskattningens omvandling icke bedömas fristående. För att något så när kunna bedöma verkningarna av de föreslagna åtgärderna torde det vara nödvändigt att se dem i sammanhang med den egentliga beskattningen av företagen. Det framstår då som olämpligt att på detta stadium, när företagsbeskattningen ännu befinner sig under utredning, vidta för företagen och deras anställda så genomgripande och svåröverskådliga åtgärder som skatteberedningens förslag på denna punkt innebär.

Jag är därför icke beredd att nu ta ställning till vad skatteberedningen föreslagit i fråga om socialförsäkringens finansiering och om den indirekta beskattningens utformning.

Efter bemyndigande den 29 januari 1965 tillsatte chefen för finansdepartementet en *utredning angående indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter*. Utredningsarbetet beräknas bli slutfört under år 1967.

Vid 1966 års riksdag besvarade chefen för socialdepartementet en *interpellation* angående tilläggs pension för deltids- och korttidsanställda m. fl. I svaret hänvisades till utredningen angående indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter. Det anfördes att när utredningen lagt fram sina förslag kommer regeringen att ta ställning till frågan om ändrade avgiftsregler för den allmänna pensioneringen.

Trettioårsregeln och femtonårsregeln

I *motioner* till 1961 års riksdag hemställdes om skyndsamt utredning i syfte att borttaga femtonårs- och trettioårsreglerna.

Motionärerna motiverade yrkandet med att den gällande trettioårsregeln missgynnade låglönegrupperna, som tidigt kommer ut i arbetslivet och får erlægga avgifter under mer än 30 år. Genom femtonårsregeln gynnades en-

ligt motionärernas uppfattning de grupper, som har brant stigande inkomster under senare delen av sin aktiva tid.

Motionerna avslogs. *Andra lagutskottet* anförde i *utlåtande nr 56 år 1961*.

Regeln om 30 pensionsgrundande år har sin förebild inom statstjänstemannapensioneringen, där krav på 30 tjänsteår för rätt till oavkortad ålderspension upprätthålles. Genom att antalet poänggivande år, som fordras för full pension, begränsas till 30 tillgodoses sådana försäkrade, som på grund av studier eller annan utbildning sent erhåller arbetsinkomster. Även gifta kvinnor, som på grund av barnsboerd och omvårdnad om barnen under ett antal år är förhindrade att ha förvärvsarbete, har fördel av att endast 30 år kräves för rätt till full pension. Detsamma gäller personer, som på grund av sjukdom eller arbetslöshet tvingas vara borta från förvärvslivet under längre tid. Med hänsyn härtill finner utskottet att 30-årsregeln är en lämplig avvägning mellan olika arbetstagares pensionsintressen.

Regeln att pensionen beräknas med hänsyn till medelpoängen för de 15 år, då poängtal varit högst, d. v. s. de år då den försäkrade haft de största realinkomsterna, kan aldrig innebära nackdelar utan måste enligt vad utskottet kan finna innebära enbart fördelar för den försäkrade så snart någon förändring i realinkomst skett under de pensionsgrundande åren. Den omständigheten att vissa lönegrupper har större nytta av regeln än andra grupper motiverar enligt utskottets mening icke att regeln tas bort.

På grund av det anförda kan utskottet icke biträda motionsyrkandena.

Även åren 1962—1965 hade *riksdagen* att taga ställning till motionsyrkanden av samma innebörd. Skäl till ändrat ställningstagande ansågs ej föreligga.

Utskottet

I förevarande motioner behandlas problem som rör sambandet mellan avgifter och förmåner inom tilläggspensioneringen. Motionärerna kritiserar bl. a. förhållandet att en del arbetstagare med deltids- och korttidsanställning inte får såsom pensionsgrundande tillgodoräkna sig den inkomst som arbetsgivaren erlagt avgift för. Motionerna syftar till lagändring som undanröjer dessa olägenheter.

Frågan om sambandet mellan avgifter och förmåner, såvitt avser deltids- och korttidsanställda arbetstagare, har tagits upp i motioner vid riksdagarna åren 1961—1965. Motionerna har avslagits av riksdagen. Andra lagutskottet, som vid samtliga tillfällen behandlat motionerna, har erinrat om att tilläggspensioneringen bygger på ett fördelningssystem, att arbetsgivaravgifterna debiteras och inbetalas kollektivt, att registrering av inbetalda avgifter inte sker individuellt för varje försäkrad samt att det på grund härav inte är möjligt att åstadkomma absolut överensstämmelse mellan inbetald avgift och tillgodoförd pensionspoäng. Utskottet har vidare understrukt att frågan har samband med finansieringssystemet i stort inom socialförsäkringen.

Frågor om socialförsäkringens finansiering behandlas av utredningen

angående indirekta skatter och socialförsäkringsavgifter. Utredningen beräknas slutföra sitt arbete i år. Problem av den art som berörs i motionerna kan väntas bli aktualiserade under utredningsarbetet. Något riksdagens initiativ i anledning av motionerna i nu behandlat avseende är enligt utskottets mening inte påkallat.

I motionerna diskuteras även de s. k. trettioårs- och femtonårsreglerna. I princip gäller för erhållande av full ålderspension inom tilläggs pensioneringen att pensionspoäng skall ha tillgodoräknats den försäkrade i 30 år. Pensionen beräknas på genomsnittet av pensionspoängen under de 15 år då poängen varit högst.

Motionärerna gör gällande att trettioårsregeln missgynnar de låglöne-grupper, som tidigt kommer ut i förvärvslivet och för vilka avgifter erlägges till pensioneringen under mer än 30 år och under avsevärt längre tid än andra grupper. Genom femtonårsregeln gynnas enligt motionärernas uppfattning de grupper som har brant stigande inkomster under senare delen av sin aktiva tid. Motionärerna menar att pensionssystemet bör reformeras så, att samtliga poängår blir pensionsgrundande och pensionen beräknas efter inkomsten under alla dessa år.

Andra lagutskottet har under åren 1961—1965 tagit ställning till motionsyrkanden av samma innebörd. I sina av riksdagen godkända utlåtanden har utskottet avstyrkt motionerna med följande motivering. Regeln om 30 pensionsgrundande år har sin förebild inom den statliga pensioneringen. Genom att antalet poänggivande år som fordras för full pension begränsats till 30, tillgodoses sådana försäkrade som på grund av studier eller annan utbildning sent erhåller arbetsinkomster. Även gifta kvinnor, som på grund av barnsörd och omvårdnad om barnen under några år är förhindrade att ha förvärvsarbete, har fördel av trettioårsregeln. Detsamma gäller personer, som på grund av sjukdom eller arbetslöshet tvingas vara borta från förvärvslivet under längre tid. Regeln får anses innefatta en lämplig avvägning mellan olika arbetstagares pensionsintressen. Femtonårsregeln innebär enbart fördelar för den försäkrade, så snart någon förändring skett i realinkomsten under de pensionsgrundande åren. Den omständigheten att vissa grupper kan ha större fördel av regeln än andra motiverar inte att regeln tas bort.

Utskottet vidhåller sin tidigare inställning i fråga om trettioårs- och femtonårsreglerna och avstyrker därför motionerna även i denna del.

Med hänvisning till det anföda får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I:111 och II:149, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1967

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand, fru Carlqvist, herr Lars Larsson, fru Hamrin-Thorell, fru Nilsson, herrar Eric Carlsson, Blomquist och Kilsmo*;

från andra kammaren: herr Rimmerfors*, fru Ekendahl, herrar Gustavsson i Alvesta*, Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, herrar Fredriksson, Jonsson och Åkerlind.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Eric Carlsson, Gustavsson* i Alvesta och *Jonsson*, vilka ansett,

A) att det avsnitt i utskottets utlåtande som börjar på s. 7 med orden »Frågan om sambandet» och slutar med orden »mening inte påkallat» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Såsom framhållits i motionerna medför den nuvarande finansieringen av tilläggs pensioneringen att betydande avgifter erlägges för kort- och deltidsanställda utan att de anställda erhåller någon pensionsrätt. I andra fall erlägges avgift för anställda av den åsyftade kategorien utan att de erhåller så stor pensionsrätt som avgiftens storlek skulle motivera. Utskottet finner dessa förhållanden otillfredsställande och vill särskilt påpeka att olägenheterna till övervägande del drabbar personer med relativt små inkomster. Enligt utskottets mening bör åtgärder vidtagas för att skyndsamt avveckla dessa olägenheter till förmån för en ordning, som ur de kort- och deltidsanställdas synpunkt är tillfredsställande. Övervägandena kring det förslag till finansiering av socialförsäkringen som framlades av allmänna skatteberedningen i betänkandet Nytt skattesystem får enligt utskottet inte försena lösningen av de kort- och deltidsanställdas pensionsproblem.»

B) att det avsnitt i utskottets utlåtande som börjar på s. 8 med orden »Andra lagutskottet har» och slutar med orden »även i denna del» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Enligt utskottets mening måste förevarande fråga bedömas från utgångspunkten att det skall finnas en väl utbyggd folkpensionering, grundad på principen att alla medborgare skall ha samma rätt till pension. Denna pensionering måste finansieras på sådant sätt att även medborgare med liten eller ingen inkomst erhåller en lika god grundtrygghet som andra medborgare. Vissa inkomstöverföringar till de lägre inkomsttagarnas förmån måste således förekomma inom folkpensioneringen. Beträffande tilläggs pensioneringen är inte inkomstöverföringar motiverade, och enligt utskottets mening måste det särskilt undvikas att inkomster genom tilläggs pensioneringen överföres från grupper med lägre inkomster till grupper

med högre inkomster. Den vägledande principen bör vara att en viss avgiftssumma skall ge samma förmån oavsett under vilken tidrymd och fördelning på olika år m. m. den inbetalas.

Såsom framhållits i motionerna missgynnas låginkomstgrupperna av de nuvarande reglerna för beräkning av avgifter och förmåner inom tilläggs-pensioneringen. En sådan ordning strider mot de ovan angivna principerna och medför att högre inkomsttagare gynnas på lägre inkomsttagares bekostnad. Utskottet anser det synnerligen angeläget att dessa olägenheter snarast elimineras. Det torde finnas goda möjligheter att genomföra en sådan reformering av pensionssystemet att detta bringas i överensstämmelse med de ovan nämnda principerna. Utredning i detta syfte bör snarast företagas. Utskottet tillstyrker sålunda motionerna till den del nu är i fråga.»

C) att utskottet bort hemställa,

»att riksdagen med bifall till förevarande motioner, I:111 och II:149, i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag om en sådan reformering av ATP-systemet att den nuvarande disproportionen mellan avgift och förmån för deltids- och korttidsanställda samt lågavlönade avlägsnas.»